

Ús i coneixement del català (2013)

Les idees clau

- Més del 95% de la població entén el català i un 36% el té com a llengua habitual
- Disminueixen les diferències territorials en el coneixement del català
- Els joves de 15 a 29 anys són els que més saben llegir, parlar i escriure el català
- La població estrangera procedent d'Amèrica del Sud és la que té un major coneixement del català
- A l'Administració pública, a la feina i amb els companys d'estudi són els àmbits on l'ús del català és més freqüent
- A la Val d'Aran, el percentatge de població que entén l'aranès ha augmentat

Les estadístiques de coneixement i ús del català

A Catalunya, hi ha dos instruments estadístics que aporten informació sobre el nivell de coneixement de català dels ciutadans. El primer és el **Cens lingüístic** —que està integrat en el **Cens de població i habitatges 2011**, de periodicitat decennal— i proporciona dades sobre el coneixement del català en les competències de comprendre, parlar, llegir i escriure. Les dades del Cens lingüístic corresponen a la població de dos anys i més, i proporcionen informació sobre el coneixement de la llengua de la població de tots els municipis (amb districtes i seccions), les comarques, els àmbits del Pla territorial i les províncies.

L'altre instrument és l'**Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013 (EULP 2013)**, una activitat estadística oficial que es porta a terme cada cinc anys. L'objectiu principal és conèixer la identificació lingüística i els usos del català i altres llengües en els diferents àmbits d'ús de la població de 15 anys i més a Catalunya, amb un especial interès per la situació de l'ús del català. També són objectius de l'Enquesta obtenir informació sobre el coneixement de llengües (català, castellà, anglès i francès, especialment), mesurar l'ús i el coneixement de l'occità (aranès a la Val d'Aran) i conèixer les actituds lingüístiques de la població i les opinions sobre l'ús del català.

Més del 95% de la població entén el català i un 36% el té com a llengua habitual

El 95,1% de la població de 2 anys i més entén el català, segons el Cens lingüístic, percentatge que representa quasi 7 milions de persones. El 73,2% el sap parlar, el 78,7% el sap llegir i el 55,7% el sap escriure.

Globalment, si comparem les dades del Cens lingüístic del 2011 amb les de Cens anterior (2001), el 2011 hi ha 1,1 milions de persones més que entenen el català, 742.000 més que el saben parlar, gairebé 1,2 milions més que el saben llegir, i 1 milió més que el saben escriure.

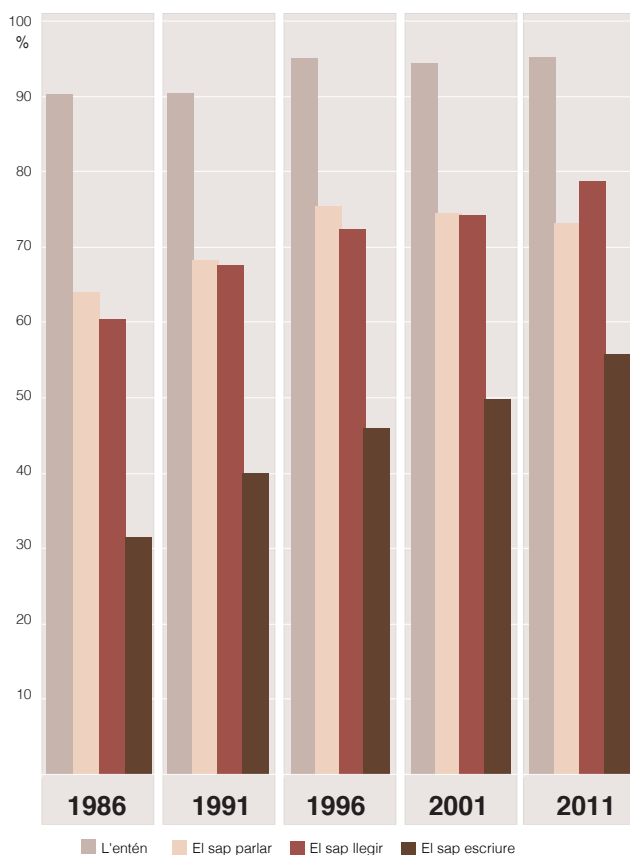
Població de 2 anys i més segons el coneixement del català.

Catalunya. 1986-2011.

Any	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure
2011	6.949.344	5.345.484	5.750.348	4.069.219
2001	5.837.874	4.602.611	4.590.483	3.077.044
1996	5.683.237	4.506.512	4.330.251	2.743.326
1991	5.287.200	3.747.813	3.542.012	1.844.493
1986	5.577.855	4.065.841	4.019.276	2.376.201

Font: Idescat.

Població de 2 anys i més segons el coneixement del català. Catalunya. 1986-2011 (%)

Font: Idescat.

L'evolució de l'ús del català com a llengua habitual en el període 2008-2013 es manté estable, tot i els canvis demogràfics experimentats per la societat catalana durant els primers anys del segle XXI, arran de l'arribada d'un gran nombre de persones procedents d'altres països.

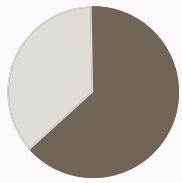
El percentatge de població que té el català com a llengua primera o inicial ha experimentat una certa estabilització respecte de l'any 2008 (del 31,6% al 31,0%), després d'un clar descens en el període 2003-2008 (del 36,2% al 31,6%). Com a llengua habitual, en canvi, l'ús del català ha repuntat des del 2008 (del 35,6% al 36,3%), després d'una reducció significativa en el període anterior (del 46,0% al 35,6%). El castellà, per la seva banda, s'ha mantingut

estable com a llengua inicial i ha augmentat com a llengua habitual.

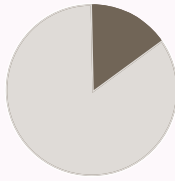
En valors absoluts, això representa que hi ha gairebé 2 milions de persones que tenen el català com a llengua inicial, gairebé 3,5 milions que tenen el castellà, més de 150.000 persones que tenen tant el català com el castellà, i unes 600.000 que tenen llengües diferents del català i del castellà com a llengua inicial, de les quals l'àrab, el romanès i l'amazic són les més freqüents.

Segons el lloc de naixement, el 65,3% dels nascuts a Catalunya usa el català com a llengua habitual —sol o compartit amb el castellà—, mentre que en el cas dels nascuts a la resta de l'Estat aquest percentatge és només del 14,0%, i del nascuts a l'estranger és del 7,9%.

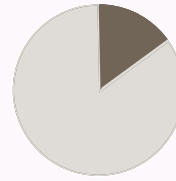
Ús del català com a llengua habitual. 2013

Nascuts a Catalunya
65,3%

Nascuts a la resta de l'Estat
14,0%

Nascuts a l'estranger
7,9%

Font: Idescat i Departament de Cultura.

Disminueixen les diferències territorials en el coneixement del català

La capacitat d'entendre el català és una competència generalitzada que presenta poques variacions territorials, segons el Cens lingüístic 2011, ja que en la darrera dècada les diferències territorials en el coneixement de la llengua han tendit a disminuir. Així, els valors màxims de comprensió s'assoleixen als àmbits territorials de les Terres de l'Ebre (97,1%), les Comarques Centrals (96,9%) i l'Alt Pirineu i Aran (96,8%), mentre que la resta d'àmbits tenen valors de comprensió que se situen al voltant del 95%. La població amb nivells més baixos en les quatre competències lingüístiques (comprendre, parlar, llegir i escriure) és la de l'àmbit Metropolità.

Les diferències més significatives es posen de manifest en la capacitat de parlar el català. En aquesta competència, les Comarques Centrals tenen el percentatge més elevat, del 83,9%, seguides de les Terres de l'Ebre, l'Alt Pirineu i Aran i l'àmbit de Ponent, amb valors situats al voltant del 80%. A l'àmbit de les Comarques Gironines, el Penedès i el Camp de Tarragona, el percentatge se situa a l'entorn del 75%, i és l'àmbit Metropolità el que té els nivells més baixos, amb un 70%.

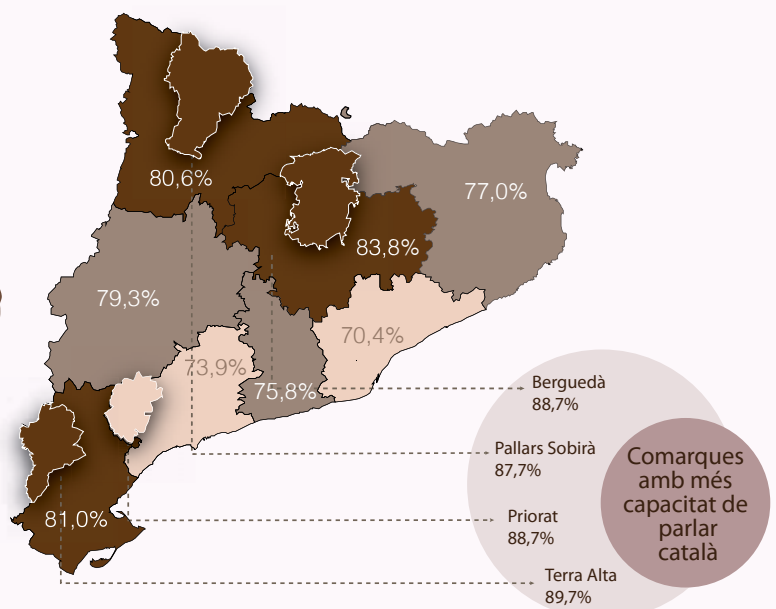
Pel que fa a la capacitat de llegir i escriure, torna a ser l'àmbit de les Comarques Centrals el que presenta els valors màxims, amb el 85,7% i el 66,8%, respectivament. A l'altre extrem, en

l'àmbit Metropolità, el percentatge de persones que saben llegir i escriure el català és del 77,1% i 53,2%, respectivament.

Per comarques, els percentatges més elevats d'entendre el català es troben a l'Alta Ribagorça, la Terra Alta, el Pla de l'Estany, seguides del Pallars Sobirà, el Ripollès i el Berguedà. En canvi, els percentatges més baixos es detecten a la Val d'Aran, la Segarra i l'Alt Empordà. En tot cas, el territori presenta marcades diferències comarcals pel que fa al grau de competència lingüística de la població, que arriben a superar els 25 punts percentuals en el cas, per exemple, de la capacitat de parlar el català. L'augment en els darrers anys del gruix de la població estrangera també ha fet que la competència de parlar en català hagi disminuït en la gran majoria de comarques.

En general, la població que resideix en municipis de petita grandària té més competència lingüística en català i les habilitats disminueixen a mesura que la grandària del municipi augmenta. Així, els municipis d'entre 100.000 i 500.000 habitants presenten una diferència de més de 17 punts en la capacitat d'escriure en català respecte als municipis més petits. La ciutat de Barcelona, en canvi, registra més competències lingüístiques en relació amb la població de la resta de grans municipis catalans.

Població de 2 anys i més segons el coneixement del català.
Capacitat de parlar català, per àmbits del Pla territorial. 2011

Font: Idescat.

Els joves de 15 a 29 anys són els que més saben llegir, parlar i escriure el català

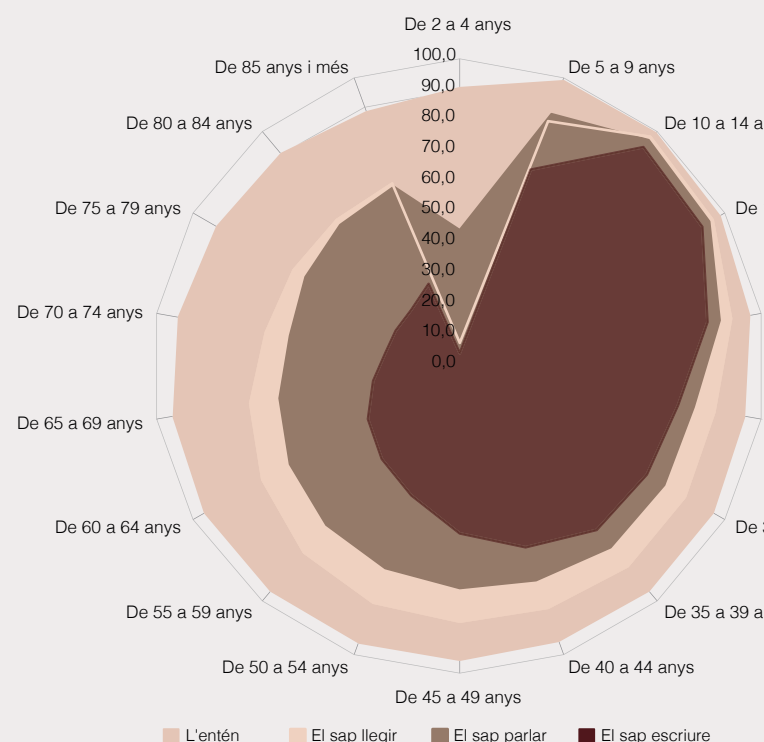
Si no tenim en compte el grup d'edat de 10-14 anys (que està en plena escolarització), el grup amb més coneixement de català és el de les persones d'entre 15 i 29 anys: d'aquesta franja l'entén el 96% de la població, el sap parlar el 84,9%, el sap llegir el 89,3% i el sap escriure el 80,8%.

No obstant això, el coneixement que tenen els adults d'entre 30 i 44 i entre 45 i 59 anys també és elevat, ja que en tots dos casos l'entenen més del 95%, el saben parlar més del 70% i el saben llegir més del 80%.

En canvi, la població més gran és la que té un domini inferior de la llengua escrita, amb percentatges que no arriben al 30% (29,6% en el grup de 60 a 74 anys, 23,9% en el grup de 75 a 84 anys, i 28,5% en el cas de les persones amb 85 anys i més). Una de les raons que explica això és que aquest sector de la població no va tenir l'oportunitat d'escolaritzar-se en català. En conseqüència, també és el grup amb més percentatge de persones que no entenen el català (5,7%, 9,3% i 12,2%, respectivament).

En el cas del castellà, la competència de parlar-lo i escriure'l es manté a nivells elevats, amb independència de l'edat. En canvi, en el cas de l'anglès, la població d'entre 15 i 29 anys també és la que declara saber parlar més en anglès (6 de cada 10), valor que decau en la població de més de 55 anys (1 de cada 10).

Coneixement del català i edat. Població de 2 anys i més. Catalunya. 2011 (%)

Font: Idescat.

La població estrangera procedent d'Amèrica del Sud és la que té un major coneixement del català

El lloc de naixement és un dels factors que més condiciona el coneixement del català, segons el Cens lingüístic del 2011. Així, mentre que més del 90% de la població nascuda a Catalunya sap parlar-lo i més del 70% sap escriure'l, només el 40% dels nascuts fora l'entén i el 23% el sap escriure.

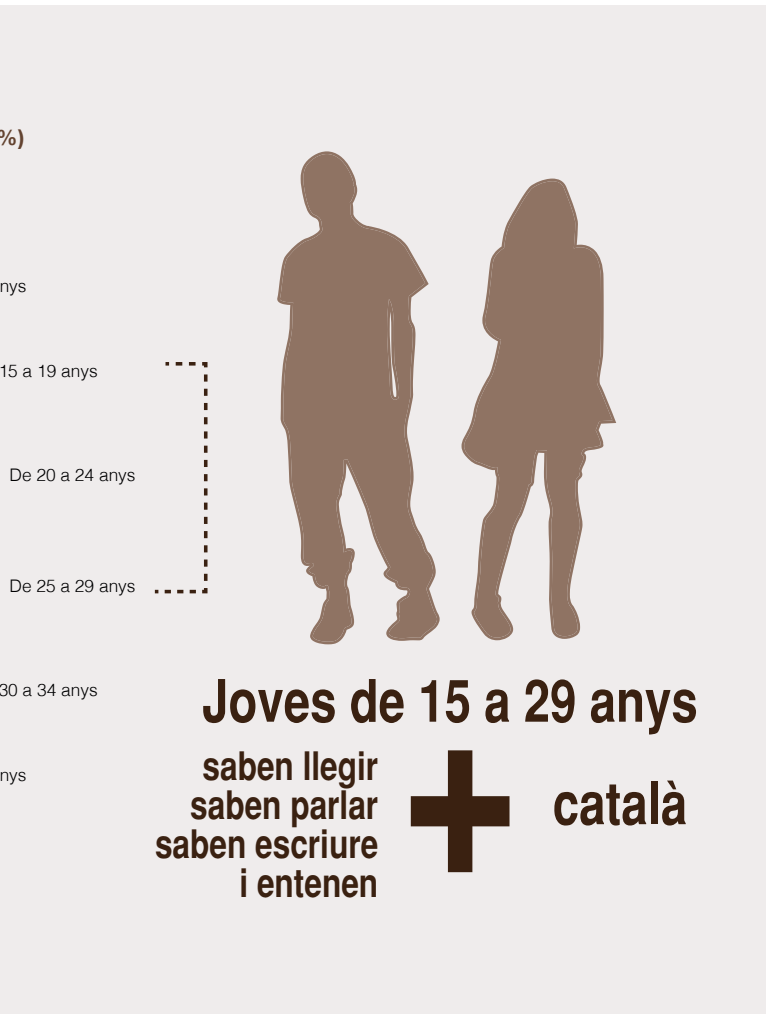

Dels nascuts a la resta d'Espanya, el 91,5% entén el català, el 42,4% el sap parlar, el 58,3% el sap llegir i el 19,5% el sap escriure. En el cas de les persones nascudes a l'estranger, el 83% l'entén, el 37,7% el sap parlar, el 54,6% el sap llegir i el 27,6% el sap escriure.

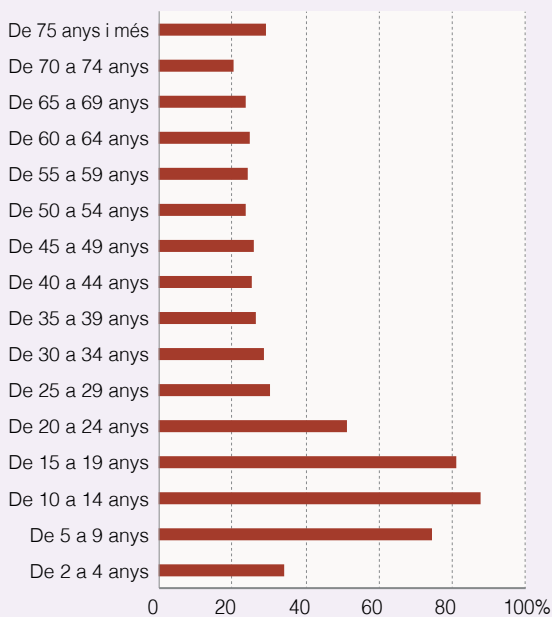
De la població estrangera, la que procedeix de països de l'Àsia i l'Oceania és la que presenta menys nivell de competències de català, ja que el 45% no l'entén i només el 25,7% el sap parlar. Les persones que procedeixen de l'Àfrica són el segon grup de població que menys l'entén, amb el 27,4%. En canvi, les que procedeixen de l'Amèrica del Sud, l'Amèrica del Nord i Central són les que més l'entenen, amb el 93,7% i el 87,8%, respectivament. Les persones d'Amèrica del Sud són les que també presenten un percentatge més elevat de saber-lo llegir, amb el 63%.

Pel que fa a la població procedent de la resta d'Europa, el 85,6% entén el català, el 47,1% el sap parlar (i és el percentatge més alt de tota la població estrangera), el 58,5% el sap llegir i el 38,0% el sap escriure.

L'efecte favorable de l'escolarització és molt evident en la població estrangera menor de 20 anys, i especialment en el grup de nois i noies de 10 a 14 anys que estan cursant l'ensenyament secundari obligatori. D'aquests, el 97,6% entén el català, el 87,8% el parla, el 91,5% el llegeix i el 83,3 el sap escriure.

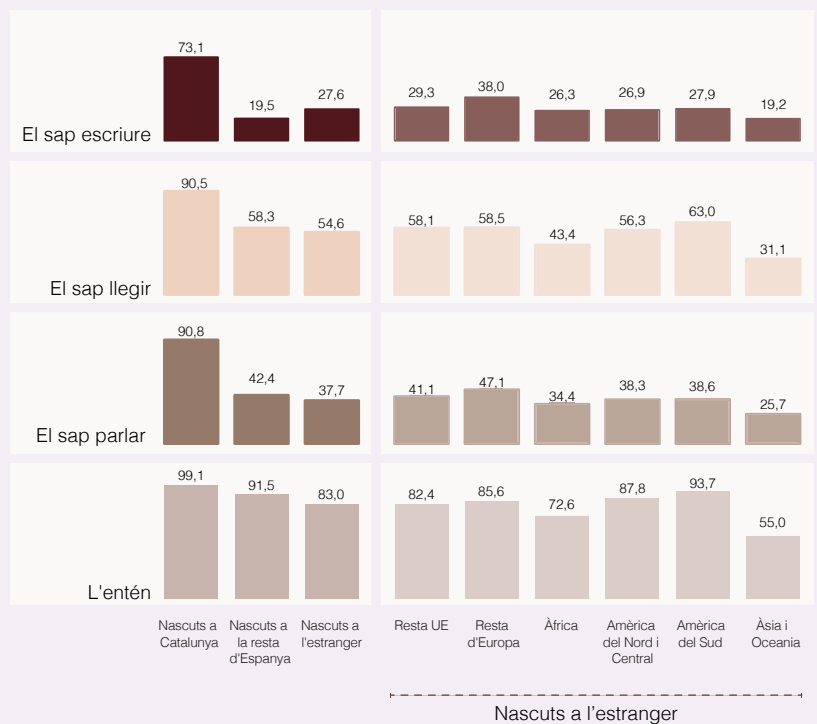
Població nascuda a l'estranger que sap parlar català. Catalunya. 2011 (%)

**Efecte favorable
de l'escolarització**

Font: Idescat.

Població de 2 anys i més segons el coneixement del català i el lloc de naixement, agrupada per continents. Catalunya. 2011 (%)

A l'Administració pública, a la feina i amb els companys d'estudi són els àmbits on l'ús del català és més freqüent

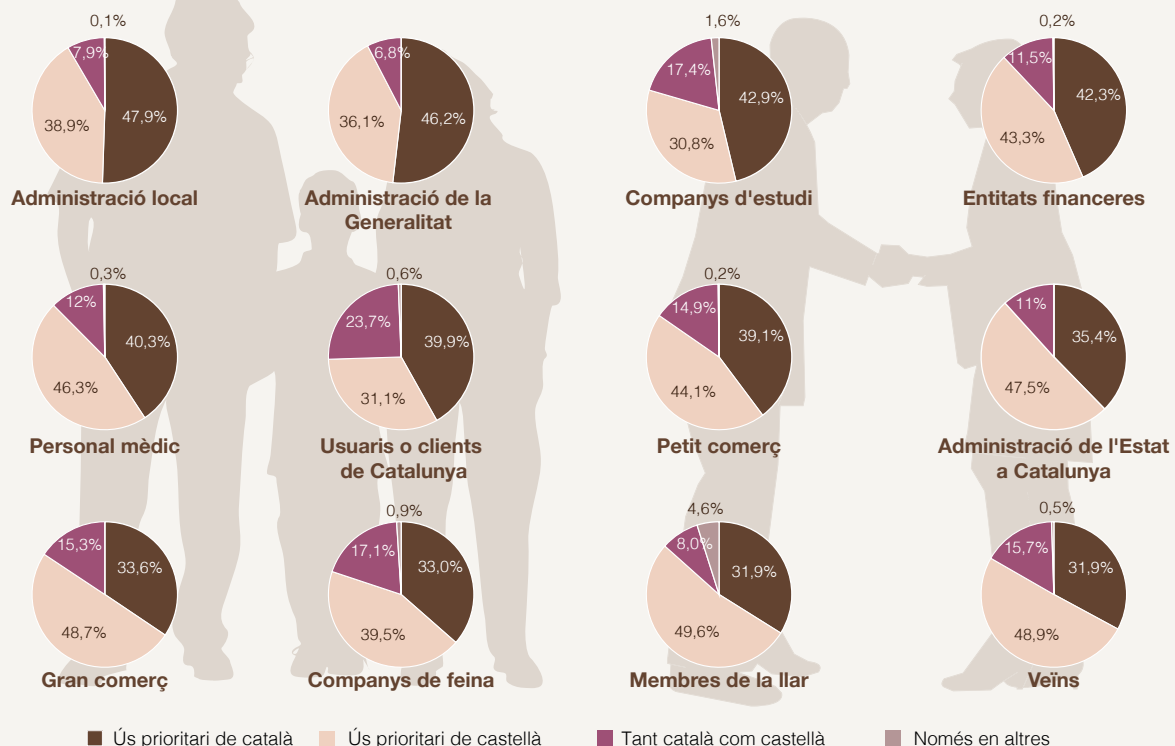
En les relacions amb l'Administració local i l'Administració de la Generalitat, l'ús del català dels ciutadans és més elevat que el del castellà (47,9% i 46,2%, respectivament); en canvi, és més baix al gran comerç (33,6%) i a l'Administració de l'Estat (35,4%). Així doncs, la presència del català és més freqüent en els àmbits públics on l'ús lingüístic està més regulat i, per tant, més garantit.

Als centres de treball, el 45,5 % de la població ocupada té el català com a llengua habitual, mentre que el 42,4 % té el castellà.

En els usos amb els clients a la feina, gairebé el 40% dels treballadors utilitzen el català en l'atenció als ciutadans, i el 23,7%, tant el català com el castellà. Amb els companys de feina, el 33% de la població ocupada usa el català i el 17,1%, ambdues llengües.

Pel que fa als àmbits d'ús interpersonal, l'ús del català amb els companys d'estudi és el que presenta un percentatge més elevat, el 42,9%, mentre que un 17,4% fa servir tant el català com el castellà.

Població segons usos lingüístics i àmbits d'ús.
Catalunya. Any 2013

Font: Idescat i Departament de Cultura.

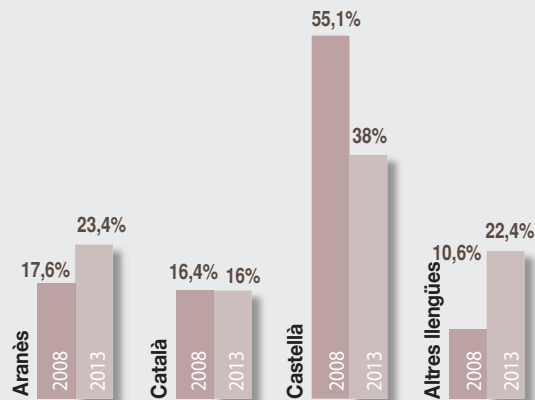

A la Val d'Aran, el percentatge de població que entén l'aranès ha augmentat

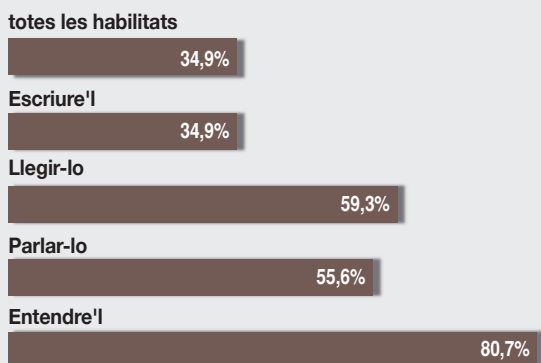
En relació amb l'Enquesta d'usos lingüístics de 2008, el coneixement de l'occità aranès l'any 2013 es manté pràcticament estable, excepte en el cas de la població que l'entén, que ha augmentat del 78,2% al 80,7%. El 55,6% de la població el sap parlar, el 59,3% el sap llegir i el 34,9% el sap escriure.

La població més gran de 65 anys és la que mostra un millor coneixement d'aquesta llengua pel que fa a entendre-la i parlar-la, mentre que els menors de 30 anys són els que més saben llegir-la i escriure-la.

Llengua habitual. Val d'Aran. 2008-2013

Població segons coneixement de l'aranès. Val d'Aran. 2013

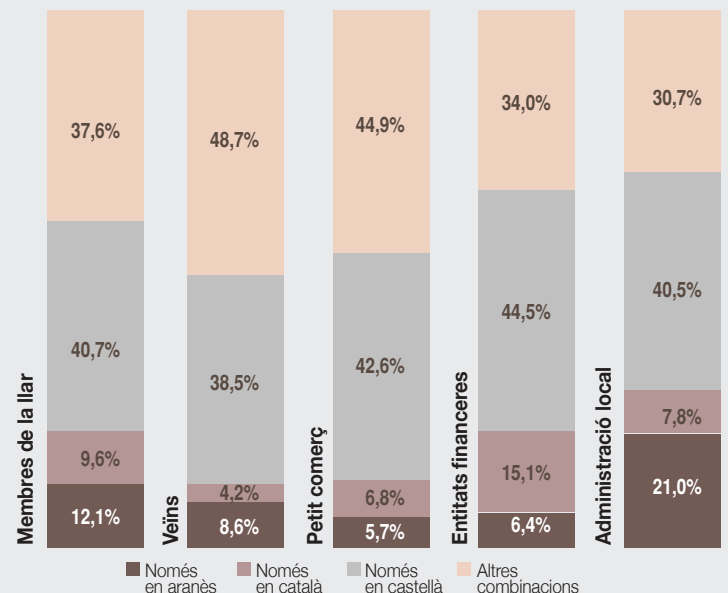

L'occità aranès és la llengua habitual per a un 17,6% de la població (23,4% el 2008), el català ho és per a un 16,4% (pràcticament com el 2008), i el castellà per a un 55,1% (un 37% el 2008).

Els més grans de 65 anys tenen més coneixements de l'aranès

Població segons els usos lingüístics i els àmbits d'ús. Val d'Aran. 2013

Per a més informació:

<http://www.idescat.cat/cat/societat/soclleng.html>

Glossari

Coneixement del català:

- **Entendre** el català vol dir ser capaç de comprendre una conversa sobre un tema corrent en català.
- **Saber llegir** el català vol dir tenir la capacitat de llegir textos corrents, com ara anuncis, notícies de diari, etc., en català.
- **Saber parlar** el català vol dir ser capaç de mantenir una conversa en català sobre un tema corrent.
- **Saber escriure** en català vol dir ser capaç de redactar notes, postals, etc., en català amb correcció suficient, encara que no sigui total.

Usos lingüístics:

- **Llengua habitual** és la que la persona utilitza més sovint, la qual pot coincidir amb la llengua inicial o amb la llengua d'identificació.
- **Llengua inicial** (o primera llengua) és la que la persona diu haver parlat primer a casa seva. Es considera que aquesta llengua ha estat transmesa familiarment i adquirida en el procés de socialització de l'individu.
- **Llengua d'identificació** (o llengua pròpia) és la que la persona considera com la seva llengua i amb la qual s'identifica.
- **Àmbits d'ús** fa referència al conjunt d'ocasions en què la llengua és usada i que es delimita a partir de qüestions com ara qui parla a qui, de què, en quina situació, per quin mitjà, amb quina intenció, etc.